

Čínske bilaterálne vzťahy

Richard Turcsányi

Otázky

- Charakterizujte smer ZP Číny v jednotlivých dekádach od 1949
- Aké boli okolnosti naviazania diplomatických vzťahov Číny a USA?
- Menujte niekoľko vojenských konfliktov Číny, ich dôvody a výsledok

Bilaterálni partneri Číny

- Dôležitost' pre Čínu/ciele:
 - Ekonomika
 - Geopolitika/bezpečnosť
 - Symbolika, moralita, prestíž
- Prvá zahraničná cesta prezidenta Xi Jinpinga:
 1. Rusko, 2. Tanzánia 3. Južná Afrika (BRICS), 4. Kongo

Total Goods: Top trading partners 2012

Source Eurostat IMF

Imports			Exports			Total trade		
Partner	Value	Share in World	Partner	Value	Share in World	Partner	Value	Share in World
	(Mio €)	(%)		(Mio €)	(%)		(Mio €)	(%)
World	1,414,524	100.0	World	1,597,066	100.0	World	3,011,589	100.0
European Union ...	165,387	11.7	1 USA	274,393	17.2	1 European Union ...	425,619	14.1
Japan	138,330	9.8	2 European Union ...	260,232	16.3	2 USA	374,516	12.4
South Korea	129,662	9.2	3 Hong Kong	251,910	15.8	3 Hong Kong	265,885	8.8
USA	100,123	7.1	4 Japan	117,924	7.4	4 Japan	256,255	8.5
Australia	61,171	4.3	5 South Korea	68,218	4.3	5 South Korea	197,880	6.6
Malaysia	45,335	3.2	6 India	37,162	2.3	6 Australia	90,562	3.0
Saudi Arabia	42,765	3.0	7 Russia	34,304	2.1	7 Malaysia	73,764	2.4
Brazil	40,520	2.9	8 Singapore	31,383	2.0	8 Russia	68,513	2.3
South Africa	34,726	2.5	9 Australia	29,391	1.8	9 Brazil	66,535	2.2
Russia	34,209	2.4	10 Malaysia	28,429	1.8	10 Saudi Arabia	57,127	1.9
European Union ...	165,387	11.7	2 European Union ...	260,232	16.3	1 European Union ...	425,619	14.1

Total Goods: Trade with partner regions 2012

Podiel zahraničných investorov na celkových FDI v Číne (2010, MOFCOM)

- Hong Kong 52.8 %
- British Virgin Islands 9.1 %
- EU 4.8 %
- Singapore 4.8 %
- Japan 3.6 %
- United States 2.6 %
- South Korea 2.4 %
- Taiwan 2.2 %

Čínske zahraničné investície (2010, mil USD, MOFCOM)

- **Asia 44 890**
- Hong Kong 38 505
- Singapore 1 118
- Myanmar 875
- **Latin America 10 538**
- Cayman Islands 3 496
- British Virgin Islands 6 119
- **Europe 6 760**
- Luxembourg 3 207
- **North America 2 621**
- **Africa 2 111**
- **Australia 1 701**

Čínska republika (Taiwan)

- Historické krízy: 1954-1955, 1958, 1995/1996 (1999, ...)
- 1992 “konsenzus”: jedna Čína – nie je jasné, čo to znamená
- Čína: reunifikácia (jedna krajina – dva systémy)
 - Taiwan je súčasť Číny
 - Čína použije **všetky** prostriedky zamedzeniu odtrhnutia
- Taiwan: komplexná politika a identita
 - DPP v. KMT
 - “päť nie”: nezávislosť, teória dvoch štátov v Ústave, referendum, oficiálny titul, zrušenie Komisie a Plánu na zjednotenie
 - Rastúca závislosť na Číne (obchod, investície, spoločenské väzby, politické a diplomatické vzťahy)
- USA: geopolitika a geopolitics and vplyv na Čínu
 - Taiwan Relations Act (1979), strategická nejednoznačnosť, dodávky zbraní
 - “tri nie”: dve Číny/jedna Čína – jeden Taiwan, nezávislý Taiwan, participácia Taiwanu v medzinárodných organizáciách vyžadujúcich status štátu
- Výrazné zlepšenie vzťahov od 2008 (Ma Ying-jieu)
- Taiwan je dnes uznávaný cca 20 štátmi sveta a je súčasťou niektorých medzinárodných organizácií (APEC, WTO, WHO)

USA

- Diplomatické vzťahy od 1979, neformálne vzťahy od 1971/1972
- 1989/1991: koniec bázy vzťahov zo Studenej vojny
 - US: Je Čína hrozba?
 - Odpoveď: zatiaľ nie – prehlbovanie spolupráce
 - 1997 / 1998 summity – normalizácia vzťahov po Tiananmene
- Čína: USA = kľúčový partner pre ekonomický rozvoj a stabilné medzinárodné prostredie
 - Odpor voči „hegemónii“, snaha o multipolárny svet
 - 1999, 2001, (2003) – anti-americké sentimenty v Číne
 - Socializácia Číny
- “Strategické partnerstvo”
 - G-2 alebo “nový typ vzťahov medzi mocnosťami”
 - Kooperácia v. súperenie (engagement v. containment)
- Americký „ázijský pivot“, rast čínskej asertivity

Japonsko

- Diplomatické vzťahy od 1972
- Počas posledných 20 rokov sa vzťahy zhoršovali
- Historické dedičstvo
 - Japonsko sa niekoľko krát ospravedlnilo za svoje počínanie počas WW II v návštevy Yasakuni svätine (Koizumi 2001-2006, Abe 2013), problém učebníc a ďalších vyjadrení popierajúcich WW II
 - Proti-japonské protesty v Číne – 2005, 2012
- Teritoriálne spory – Diaoyu/Senkaku
 - Deng Xiaoping: problém budúcich generácií
 - 2012: Japonsko kúpilo ostrovy od súkromných vlastníkov
- Japonsko: obavy z čínskeho rastu
- Čína: obavy z obnoveného japonského militarizmu a posilňovania japonsko-amerického spojenctva
- Najdôležitejší vzťah medzi regionálnymi štátmi
 - bezpečnosť
 - ekonomika

Rusko

- Turbulentná história: pred 1949, 1950s, sino-sovietsky spor, vojna v 1969, 1989/1991
- Základ vzťahov
 - Proti Západu (USA), odpor voči hegemónii, snaha o multipolárny svet
 - Nerastné zdroje a obchod so zbraňami (Rusko), široký sortiment tovaru (Čína)
 - Vojenské cvičenia v 2005 a 2007
- Problémy
 - Asymetria
 - Rôzdelne ciele (ekonomické v. politické/bezpečnosné/status)
 - Súperenie o vplyv (stredná Ázia)
- Strategické koordinačné partnerstvo
- Dôležitá symbolika, pozitívna rétorika v. problémy a nedostatok obsahu vo vzťahu

Stredná Ázia

- Po 1991 – nové nezávislé štáty
- Čína:
 - bezpečnosť (Xinjiang)
 - ekonomika (energetické suroviny)
 - strategická poloha (susedný región)
- Stredná Ázia:
 - Balancovanie medzi Ruskom, Čínou, USA/EU
 - Ekonomika
- Šangajská organizácia spolupráce (2001)

Kórejský polostrov

- Čína – hlavný (a jediný) partner Severnej Kórey
 - Stabilita na polostrove
 - Nechce susediť s nepriateľským štátom
 - Limitovaná podpora režimu KĽDR
- Južná Kórea: Čína ako diverzifikácia smeru zahraničnej politiky (od USA a Japonska)
 - Pre Čínu je Južná Kórea príkladom funkčného priateľského vzťahu s malým štátom
 - Ekonomický význam vzťahov s Južnou Kóreou
 - Diplomatická podpora v niektorých otázkach (napr. Japonsko)

Juhovýchodná Ázia (ASEAN)

- Historické a etnické spojenie – “bamboo network”
 - Bandung 1955
 - Dedičstvo „revolučnej diplomacie“ a vojenských konfliktov
 - Nový začiatok od 1990s
- Ázijská finančná kríza 1997
- Participácia v regionálnej integrácii vedenej ASEANom
 - ARF
 - ASEAN+3 (1997)
 - ASEAN+1
 - TAC (2003)
 - East Asian Summit (2005)
 - ACFTA (2010)
- „Ázijské hodnoty“
- Bezpečnostné otázky – spory v Juhočínskom mori

India

- Historické dedičstvo
 - Historické politické, spoločenské a kultúrne vzťahy
 - 1950s: Päť princípov mierovej koexistencie
 - 1962 pohraničná vojna
 - Studená vojna: na opačných stranách
- Súčasné problémy
 - Pakistan
 - Pohraničné spory
 - Súperenie na regionálnej a globálnej úrovni
- India: čínske obkolesovanie (Pakistan, Nepál, Bangladeš, Myanmar, Sri Lanka)
- “limitovaná spolupráca”

Austrália a Oceánia

- Rast vzťahov
 - politických
 - ekonomických
 - spoločenských, kultúrnych, vzdelávacích atď
- Austrália: regionálny partner USA
 - Pozitíva: ekonomika
 - Negatíva: strategické a bezpečnostné obavy
- NZ: Viac rezervovaný postoj k Číne
- Oceánia: Diplomatické súperenie Číny a Taiwanu o diplomatické uznanie – negatívne vnímané Austráliou a NZ

EÚ

- Absencia geopolitických alebo strategických rozporov
- Strategické partnerstvo (2003)
- Veľké nádeje v. sklamanie – ekonomické základy partnerstva
- Čína
 - Technológia
 - Značky
 - investície
 - Normatívna moc EÚ: legitimizácia Číny
- EÚ
 - Obchod
 - Finančná asistencia a investície
 - (změna režimu?)
- Jednania o bilaterálnej investičnej zmluve

Stredná a východná Európa

- „Zabudnutý“ región z pohľadu vzťahov s Čínou (geografia, história, politika)
- Studená vojna – rozvoj vzťahov
 - Rýchly koniec (ČSR)
 - Partnerstvo (Rumunsko)
- 16+1 platforma
 - Budapešť 2011
 - Varšava 2012
 - Bukurešť 2013
- Čína: “politické ciele pomocou ekonomických nástrojov”
- CEE: “dobiehanie Západu”
- EÚ: pochybnosti o ohrození jednoty

Afrika, Blízky východ, latinská Amerika

- Dedičstvo „revolučnej“ ZP (Afrika, Blízky východ)
- Čína:
 - Získavanie nerastných zdrojov – “going out” stratégia (2000s)
 - Boj proti hegemonii USA – sekundárny vplyv
 - Pragmatické správanie
 - Morálna a symbolická dôležitosť, diplomatický súboj s Taiwanom
- Afrika: Sudán, Angola, Kongo, Nigéria, Južná Afrika
- Blízky východ: Irán, Saudská Arábia
 - ropa
 - Xinjiang
 - Vplyv arabskej jari
- Latinská Amerika: neskorý rozvoj vzťahov, rýchlo rastúca ekonomická výmena a politické kontakty
- Beijing consensus v. Washington consensus